

Analisis Kes-Kes Khuluk di Mahkamah Rendah Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur

*The Analysis of Khuluk Cases in the Syariah Lower Court,
Federal Territory Kuala Lumpur*

**Mohd Noor Daud, Abdul Munir Ismail, Abdul Rahman Abd Ghani &
Ahmad Yunus Kasim**

*Universiti Pendidikan Sultan Idris,
emel: mohd.noor@fsk.upsi.edu.my*

Abstrak

Khuluk merupakan salah satu bentuk perpisahan yang berlaku antara suami isteri. Namun, para ulama berbeza pendapat sama ada khuluk dalam kategori talak ataupun fasakh. Mereka juga berbeza pendapat dalam menentukan sebab keharusan yang membawa kepada khuluk. Artikel ini membentangkan hasil kajian kes-kes khuluk di Mahkamah Rendah Syariah Wilayah Persekutuan dari tahun 2011-2013. Kaedah analisis data telah dipilih sebagai metode kajian. Di antara objektif kajian ialah menganalisis konsep khuluk berdasarkan pandangan fuqaha, menganalisis alasan-alasan khuluk yang boleh diterima pakai di Mahkamah Syariah Wilayah Persekutuan dan menganalisis faktor-faktor yang menyebabkan berlakunya penceraian secara khuluk berdasarkan kes-kes pada tahun 2011-2013 di Mahkamah Syariah Wilayah Persekutuan. Hasil kajian mendapati terdapat lima faktor berlaku khuluk di Mahkamah iaitu wujudnya shiqaq (pergaduhan), tidak dikurniakan anak, isteri ingkar perintah, suami tidak bertanggungjawab dan tidak mempunyai sebarang perasaan terhadap pasangan. Jumlah tebusan khuluk yang paling tinggi dalam tahun 2011-2013 ialah RM30, 000, manakala yang paling rendah ialah RM5.00. Terdapat dua jenis penyerahan khuluk yang dikenal pasti di dalam kes dari tahun 2011 hingga 2013 iaitu di dalam bentuk wang tunai dan bukan wang tunai.

Kata Kunci: *Khuluk, bayaran, Mahkamah Rendah Syariah, Wilayah Persekutuan*

Abstract

Khuluk is one form of separation that occurs between husband and wife, but the scholars disagree whether khuluk is in the category of divorce or fasakh. They also differ on the need to determine the reason that leads to such character. This article presents the results of a study on khuluk cases in the Federal Territory Syariah Lower Court from 2011-2013. The document analysis has been selected as a method for this study. Among the objectives of the study is to analyze the concept of nature based on the opinion of jurists, the reasons for khuluk that may be applicable in the Federal Territory Syariah Court and the factors that lead to the divorce through khuluk based on cases in 2011-2013 at the Federal Territory Syariah Court. The study found that there are five factors prevailing in the court of the existence of khuluk shiqāq (fights), couple was not blessed with children, insubordinate wives and the husband was not liable and did not have any feelings for his/her partner. The ransoms for khuluk was the highest in the year 2011-2013 which was RM30,000,

while the lowest was 5.00. There were two types of delivery khuluk identified in cases from 2011 to 2013 which was in the form of cash and non-cash.

Keywords: *Khuluk, Paid, Syariah Subordinate Court, Wilayah Persekutuan*

Pendahuluan

Ulama mendefinisikan khuluk sebagai perceraian yang terjadi dengan sebab permintaan daripada isteri dengan bayaran yang dibayarkan kepada suami dengan redha atau persetujuan suami atau dengan keputusan mahkamah. Dalam Enakmen Undang-undang Keluarga Islam juga terdapat peraturan mengenai khuluk ini. Walau bagaimanapun huraian perlu dilakukan agar konsep khuluk ini dapat difahami dengan baik.

Pengertian khuluk

Hasil kajian pengkaji mendapati definisi khuluk yang diutarakan oleh ulama berbeza-beza berdasarkan perbezaan mereka menentukan status khuluk sama ada dalam kategori talak atau fasakh. Mereka yang mengkategorikan khuluk sebagai talak akan mendefinisikannya bersesuaian dengan maksud talak, sebaliknya mereka yang mengkategorikan khuluk sebagai fasakh akan mendefinisikannya bersesuaian dengan maksud fasakh. Perbincangan lanjut adalah seperti berikut.

Khuluk dikenali dengan nama “tebus talak” iaitu talak yang dijatuhkan dengan gantian harta. Khuluk yang dibenarkan di dalam hukum Islam tersebut berasal dari kata-kata “khala’a al-thauba,” iaitu menanggalkan pakaian, kerana perempuan itu merupakan pakaian kepada lelaki, Manakala lelaki pula merupakan pakaian kepada perempuan. (Zaleha Kamaruddin & Raihanah Abdullah(t.t): 68). Firman Allah SWT:

هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ

Maksudnya: “Mereka (isteri-isteri) adalah pakaian bagi kamu, dan kamu pun pakaian mereka”.

(al-Baqarah:187)

Dalam mazhab Hanafi, Al-Siwasi mendefinisikan khuluk sebagai "menghilangkan pemilikan nikah dengan lafaz khuluk" (Al-Siwasi, t.t : 210). Dalam definisi yang lain, khuluk ialah:

ازالة ملك النكاح المتوقفة على قبول المرأة بلفظ الخلع أو ما فى معناه

Menghilangkan pemilikan nikah atas persetujuan isteri dengan menggunakan lafaz khuluk atau perkataan lain yang sama maknanya. (Hassan Salleh.1993: 161).

Manakala Imam Malik pula mendefinisikan khuluk sebagai:

هو الطلاق بعوض

Perceraian talak dengan cara bayaran ganti. (Ibn Rush.(t.t):50). Berdasarkan takrifan tersebut, Imam Malik membahagikan khuluk kepada dua bahagian. Pertama, khuluk seperti biasa iaitu perceraian dengan bayaran ganti. Kedua ialah apa yang sabit dengan menggunakan lafaz khuluk, walaupun tidak terdapat padanya sesuatu sebagai bayaran ganti.

Dalam Mazhab Syafie, Imam Nawawi mendefinisikan khuluk sebagai "perpisahan isteri dengan bayaran". (Al-Nawawi.(t.t):408).

Menurut Imam Hanbali (Ibn Muflih.(t.t):219) pula, khuluk ialah:

هو فراق الزوج امرأته بعوض يأخذه الزوج من امرأته أو غيرها بألفاظ مخصوصة

Maksudnya: *Suami yang menceraikan isterinya dengan perkataan-perkataan yang tertentu dengan bayaran ganti yang diambil oleh suami daripada isterinya atau orang lain.*

Ismail Musa Mustafa Abdullah (Ismail. 2008:17) dalam kajian beliau mendefinisikan khuluk sebagai "perceraian yang terjadi dengan sebab permintaan daripada isteri dengan bayaran yang dibayarkan kepada suami dengan redha atau persetujuan suami atau dengan keputusan mahkamah".

Menurut beliau definisi ini dipilih kerana justifikasi berikut:

- 1) Disebutkan "dengan sebab permintaan daripada isteri" menjadi suatu tanda bahawa perceraian ini adalah khuluk. Ini kerana jika ia menjadi pilihan suami secara berasingan, maka perceraian itu dinamakan talak. Sedangkan "talak atas permintaan isteri" khusus kepada khuluk.
- 2) Disebutkan perkataan "dengan bayaran/tebusan/imbalan" telah mengeluarkan talak yang berlaku tanpa tebusan. Jika tidak disebut tebusan maka perceraian itu dihukum talak rajii.
- 3) Disebutkan "yang dibayar oleh isteri" mengeluarkan bayaran yang dibuat oleh ajnabi dan fudhuli.
- 4) Definisi di atas tidak mengkhususkan lafaz tertentu untuk khuluk. Ini kerana makna dan ibrah daripada lafaz itu lebih penting berbanding literal lafaz itu sendiri. Mana-mana kalimah yang digunakan mengandungi makna khuluk berdasarkan syarat-syaratnya iaitu-permohonan daripada wanita dan wujud bayaran-dikira khuluk.

Khuluk Dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Wilayah Persekutuan

Khuluk terjadi disebabkan kedua-dua pihak khuatir tidak dapat melaksanakan tanggungjawab dalam perkahwinan. Namun demikian, khuluk hanya boleh berlaku dengan adanya alasan munasabah serta bukti yang kukuh dari segi amalan perundangan di Mahkamah Syariah di Malaysia sebagaimana yang diperuntukkan dalam Akta Undang-undang Keluarga Islam Wilayah-Wilayah Persekutuan 1984, Seksyen 49 (1-4):

- 1) *Jika suami tidak bersetuju menjatuhkan talak dengan kerelaannya sendiri, tetapi pihak-pihak itu bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau cerai tebus talak, Mahkamah hendaklah, selepas jumlah bayaran tebus talak dipersetujui oleh pihak-pihak itu, mengarahkan suami itu melafazkan*

- penceraian dengan cara penebusan, dan penceraian itu adalah ba-in-sughra atau tebus talak.*
- 2) *Mahkamah hendaklah merekodkan cerai tebus talak itu dengan sewajarnya dan menghantarkan satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.*
  - 3) *Jika jumlah bayaran tebus talak itu tidak dipersetujui oleh pihak-pihak itu, Mahkamah boleh mentafsirkan jumlah itu mengikut Hukum Syara' dengan memberi pertimbangan kepada taraf dan sumber kewangan pihak-pihak itu.*
  - 4) *Jika suami tidak bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau tidak hadir di hadapan Mahkamah sebagaimana diarahkan, atau jika Mahkamah berpendapat bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana diperuntukkan di bawah seksyen 47 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.*

Umumnya, penceraian khuluk atau tebus talak yang diperuntukkan dalam Akta Undang-undang Keluarga Islam Wilayah-Wilayah Persekutuan 1984 adalah sama dalam Enakmen Undang-undang Keluarga Islam bagi setiap negeri walaupun terdapat perbezaan dari sudut kedudukan seksyen.

Analisis Faktor Kes-kes Khuluk di Mahkamah Syariah Wilayah Persekutuan

Hasil kajian mendapati terdapat beberapa faktor yang mendorong kepada berlaku kes-kes khuluk di MRSWP seperti berikut:

i. Wujudnya Shiqaq (Pergaduhan)

Perkahwinan yang membawa kepada perceraian berlaku apabila tiada lagi persefahaman antara suami dan isteri di dalam kehidupan rumahtangga. Apabila sudah tiada kata sepakat, maka pertelingkahan sering berlaku sehingga menjerumus kepada pembubaran perkahwinan.

Perceraian itu sudah tentu menimbulkan pelbagai kesan antara satu sama lain termasuklah anak-anak. Pertelingkahan yang tidak membawa jalan penyelesaian, akhirnya merujuk kepada pihak Mahkamah untuk memutuskan siapa yang diutamakan. Dalam kes-kes dianalisis terdapat kes perceraian yang wujudnya shiqaq iaitu pergaduhan sesama suami dan isteri seperti kes RMN lawan MFR³, AK lawan JJ³, NS lawan RS⁵, dan NAAN lawan KAAH¹³.

ii. Tidak Dikurniakan Cahaya Mata

Selain daripada itu antara faktor yang penyebab perceraian tebus talak (khuluk) adalah cahaya mata. Di dalam fail kes yang diambil dari Mahkamah Rendah Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur ini situasinya adalah pasangan suami isteri tidak dikurniakan cahaya mata selama perkahwinan mereka seperti kes ZR lawan MF¹ dan NA lawan MS⁶.

iii. Isteri Ingkar Perintah

Di dalam analisis ini juga terdapat satu kes perceraian tebus talak (khuluk) di mana isteri ingkar perintah suaminya seperti ZFH lawan ZK² iaitu isterinya tidak mahu kembali ke rumah bersama-sama suaminya atas sebab suaminya ingin memohon diceraikan.

iv. Suami Tidak Bertanggungjawab

Di dalam perkahwinan suami isteri hendaklah bertanggungjawab antara satu sama lain di dalam menguruskan hal-hal rumahtangga termasuklah menjaga anak-anak, memberi nafkah zahir dan batin. Apabila salah seorang tidak menjalankan kewajipan masing-masing maka perceraian pun berlaku. Contohnya di dalam fail ke SMI lawan SAH⁷ iaitu suaminya tidak bertanggungjawab terhadap isterinya dalam memberi nafkah batin (cuai dan gagal memberikan nafkah batin kepada isteri dan melakukan hubungan kelamin dengan cara yang keji yang melanggar hukum syarak).

v. Tidak mempunyai sebarang perasaan terhadap pasangan

Perasaan kasih sayang perlu wujud di dalam rumahtangga demi melahirkan sebuah rumahtangga yang bahagia dan harmoni. Sekiranya kasih-sayang sudah tidak wujud lagi di antara pasangan suami isteri maka adalah tidak wajar untuk memaksa diri untuk terus hidup bersama kerana apalah erti menjalinkan hubungan dalam keadaan benci-membenci di antara satu sama lain. Di dalam kes ini terdapat beberapa pasangan yang bercerai disebabkan tidak mempunyai sebarang perasaan antara satu sama lain seperti HMH lawan AR⁸, MANZ lawan SZA⁹, MNAZ lawan NMN¹⁰, NHH lawan MAI¹¹, dan NSMM lawan MKNMR¹².

Analisis Jumlah Khuluk dari tahun 2011-2013

Perbincangan analisis ini merangkumi tiga perkara iaitu perbandingan antara jumlah mahar dengan jumlah khuluk, jumlah khuluk terendah hingga tertinggi di dalam kes dari tahun 2011 hingga 2013 dan bentuk penyerahan khuluk kepada suami.

i. Perbandingan Antara Jumlah Mahar Dengan Jumlah Khuluk

Jadual 1: Perbandingan antara jumlah mahar dengan jumlah khuluk dari tahun 2011 sehingga tahun 2013

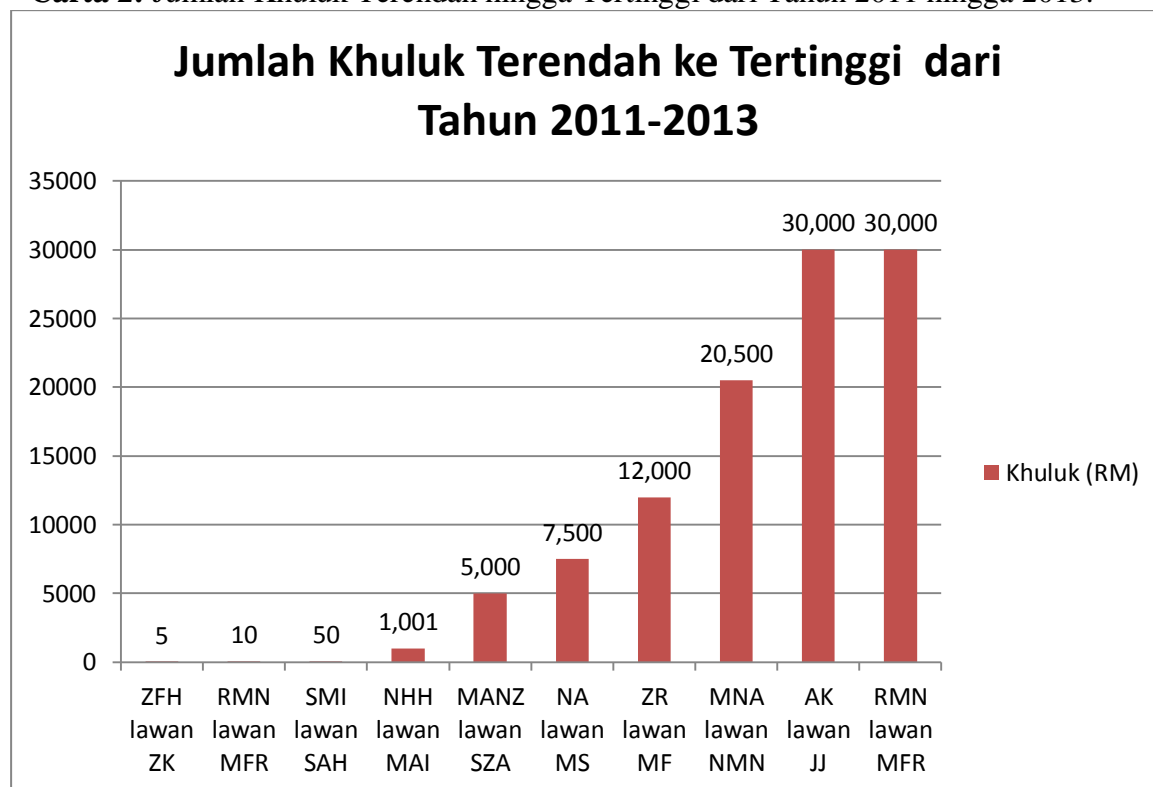
Tahun	No. fail kes	Jumlah Mahar (RM)	Jumlah Khuluk (RM)	Jumlah Perbandingan Mahar dan Khuluk (RM)
2011	ZR lawan MF ¹	5,120	12,000	6,880
	ZFH lawan ZK ²	3,000	5	2,995
	RMN lawan MFR ³	13,000	30,000	17,000
	AK lawan JJ ⁴	80	30,000	29,920
2012	NS lawan RS ⁵	-	10	10
	NA lawan MS ⁶	6,680	7,500	820
	SMI lawan SAH ⁷	6,050	50	6000
2013	HMH lawan AR ⁸	5,080	Menyerahkan sebuah rumah hak	0

			milik bersama	
	MANZ lawan SZA ⁹	5,300	5,000	300
	MNA lawan NMN ¹⁰	5,120	20,500	15,380
	NHH lawan MAI ¹¹	8,001	1,001	7,000
	NSMM lawan MKNMR ¹²	-	sebentuk cincin	0

Jadual 1 di atas menunjukkan perbandingan antara jumlah mahar dengan jumlah khuluk dari tahun 2011 sehingga 2013. Jumlah perbandingan terbanyak adalah RM29,920 iaitu pasangan AK lawan JJ⁴ pada tahun 2011. Ini kerana pasangan itu telah meletakkan jumlah khuluk yang banyak iaitu RM30,000 dan ini jauh berbeza dengan jumlah mahar iaitu RM80. Manakala jumlah perbandingan yang sedikit adalah pasangan MANZ lawan SZA⁹ iaitu sebanyak RM 300 sahaja dan kadar jumlah khuluk nya sedikit iaitu RM5000 berbanding dengan kadar mahar yang diterima iaitu RM5300.

ii. Jumlah Khuluk Terendah hingga Tertinggi dari Tahun 2011 hingga 2013.

Carta 2: Jumlah Khuluk Terendah hingga Tertinggi dari Tahun 2011 hingga 2013.

Carta 2 di atas menunjukkan jumlah khuluk terendah hingga tertinggi dari tahun 2011 hingga 2013. Hasil kajian mendapati jumlah khuluk tertinggi yang dicatatkan adalah antara pasangan AK lawan JJ⁴ dan RMN lawan MFR³ iaitu sebanyak RM 30,000 pada tahun 2011. Manakala jumlah khuluk yang terendah yang dicatatkan adalah pasangan ZFH lawan ZK² iaitu sebanyak RM5.

iii. Bentuk Penyerahan Khuluk kepada Suami.

Kajian ini diteruskan dengan menghuraikan bentuk penyerahan tebus talak (khuluk) kepada suami. Terdapat dua jenis penyerahan khuluk yang dikenal pasti di dalam kes dari tahun 2011 hingga 2013 iaitu di dalam bentuk wang tunai dan bukan wang tunai. Kebanyakan kes tebus talak (khuluk) melibatkan wang secara tunai dalam kesemua tahun dari 2011-2013 tetapi ada segelintir pasangan yang meminta tebusan talak dengan cara bukan wang tunai. Contohnya kes yang berlaku pada tahun 2013 iaitu pasangan HMH lawan AR⁸. Jumlah Khuluk yang dinyatakan oleh pasangan ini adalah bukan dalam bentuk wang tunai iaitu menyerahkan sebuah rumah hak milik bersama. Selain itu juga, khuluk bukan wang tunai ini juga berlaku antara pasangan NSMM lawan MKNMR² iaitu pasangan meminta sebarang cincin sebagai penebusannya.

Analisis Umur, Tempoh Perkahwinan, Pekerjaan dan Gaji Individu Kes Khuluk dari tahun 2011 hingga 2013.

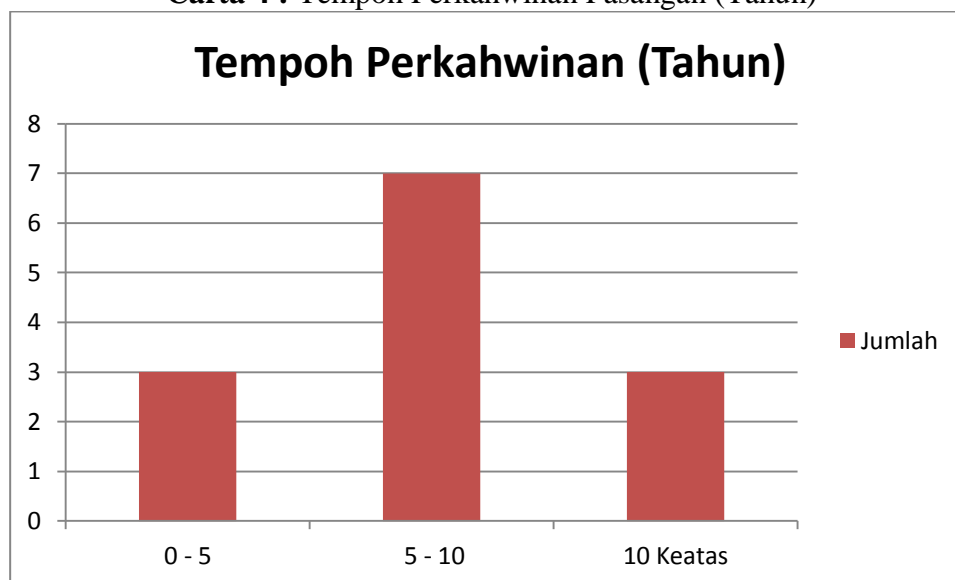
Analisis Umur dan Tempoh Perkahwinan

Jadual 3: Analisis Umur dan Tempoh Perkahwinan Pasangan (Plaintif & Defendan)

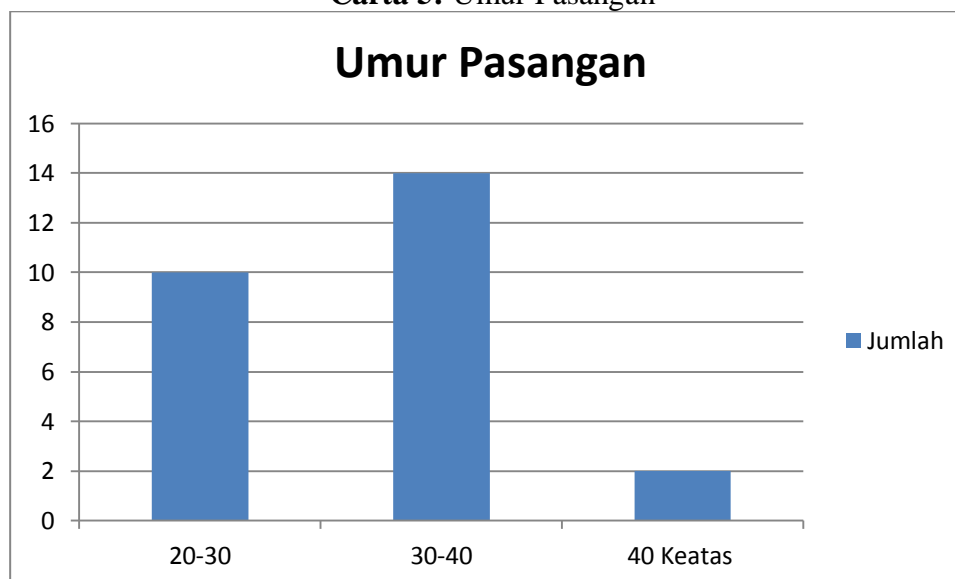
Tahun Kes	Pasangan	Umur (Plaintif (P)&Defendan (D))	Tempoh Perkahwinan
2011	ZR lawan MF ¹	P : 31	2 bulan
		D : 38	
	ZFH lawan ZK ²	P : 47	21 tahun 9 bulan
		D : 44	
	RMN lawan MFR ³	P : 27	1 tahun 5 bulan
		D : 28	
2012	AK lawan JJ ⁴	P : 37	10 tahun
		D : 34	
	NS lawan RS ⁵	P : 29	9 tahun 7 bulan
		D : 29	
	NA lawan MS ⁶	P : 34	5 tahun 10 bulan
		D : 34	
2013	SMI lawan SAH ⁷	P : 33	6 tahun 8 bulan
		D : 34	
	HMH lawan AR ⁸	P : 32	12 tahun
		D : 39	
	MANZ lawan SZA ⁹	P : 26	10 tahun 5 bulan
		D : 29	
	MNA lawan NMN ¹⁰	P : 26	2 tahun 2 bulan
		D : 26	
	NHH lawan MAI ¹¹	P : 33	7 tahun 9 bulan
	D : 34		

	NSMM lawan MKNMR ¹²	P : 33	9 tahun 2 bulan
		D : 31	
	NAAN lawan KAAH ¹³	P : 21	5 tahun 11 bulan
		D : 28	

Carta 4 : Tempoh Perkahwinan Pasangan (Tahun)

Carta 5: Umur Pasangan

Jadual 3 di atas menunjukkan analisis umur dan tempoh perkahwinan pasangan daripada mula berkahwin sehingga tarikh bercerai dan tempoh perkahwinan yang paling singkat adalah 2 bulan iaitu pasangan ZR lawan MF¹ manakala tempoh perkahwinan yang paling lama adalah pasangan ZFH lawan ZK² iaitu 21 tahun 9 bulan dan pasangan lain berkahwin selama 2 hingga ke 10 tahun sebelum bercerai. di atas itu juga, analisis daripada carta 4 menunjukkan tempoh perkahwinan antara

pasangan ialah dari 0 ke 5 tahun dan 10 tahun ke atas adalah sama iaitu 3 orang pasangan manakala tempoh perkahwinan dari 5 ke 10 tahun adalah tinggi iaitu 7 pasangan.

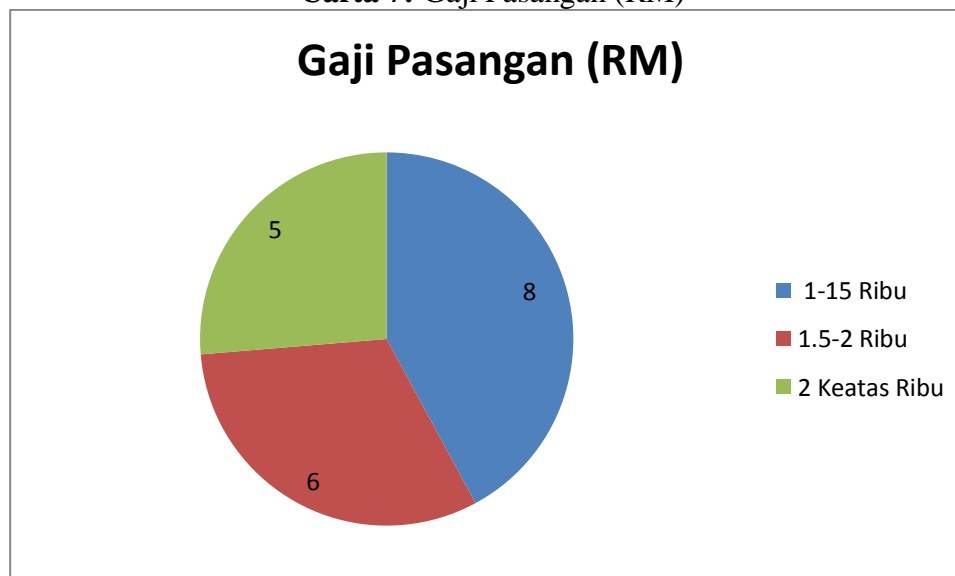
Tambahan itu, analisis daripada carta 5 pula menunjukkan umur pasangan yang banyak bercerai adalah dalam lingkungan umur 30-an iaitu 14 orang manakala yang paling sedikit adalah lingkungan 40-an iaitu 2 orang (pasangan ZFH lawan ZK²) dan kadar perceraian pasangan yang mempunyai umur lingkungan 20-an adalah 10 orang.

Analisis Pekerjaan dan Gaji Pasangan

Jadual 6: Analisis Pekerjaan dan Gaji Pasangan (Plaintif & Defendan)

Tahun	Pasangan	Pekerjaan (Plaintif (P) & Defendan (D))	Gaji (RM)
2011	ZR lawan MF	P: Pem. Pembangunan	1415
		D : Dispatch	1900
	ZFH lawan ZK	P : Jurutera Awan	8500
		D : Suri Rumah	
	RMN lawan MFR	P : Perniagaan sendiri	2000
		D : DBKL	1300
2012	AK lawan JJ	P: Pem. Teknikal	2000
		D : Suri rumah	
	NS lawan RS	P: Pem. Jualan	1100
		D : Mekanik	1500
	NA lawan MS	P : tidak dinyatakan	Tidak dinyatakan
		D: tidak dinyatakan	Tidak dinyatakan
	SMI lawan SAH	P : Suri rumah	
		D : Pegawai Takbir	2000
2013	HMH lawan AR	P : Guru Prasekolah	1600
		D : Pem Pejabat	1972
	MANZ lawan SZA	P : Juruteknik	1360
		D : Swasta	1500
	MNA lawan NMN	P : Pegawai	2648
		D : Suri rumah	1100
	NHH lawan MAI	P : Eksekutif	6000
		D : Geologist	4052
	NSMM lawan MKNMR	P : Suri rumah	
		D : Jurutera	7200
	NAAN lawan KAAH	P : Suri rumah	
		D : Pekerja Restoran	1300

Carta 7: Gaji Pasangan (RM)

Jadual 6 dan carta 7 menunjukkan analisis pekerjaan dan gaji pasangan. Carta 7 menunjukkan status perceraian yang tinggi adalah pasangan yang mempunyai gaji antara RM 1000 ke RM 1500 sebulan iaitu seramai 8 orang pasangan. Manakala, status perceraian yang sedikit adalah pasangan yang mempunyai gaji antara RM 2000 dan ke atas iaitu seramai 5 orang pasangan dan pasangan yang mempunyai gaji antara RM1500 ke RM2000 adalah 6 orang pasangan.

Ini adalah kerana kos sara hidup yang tinggi tinggal di Ibu kota seperti Kuala Lumpur memberi kesan kepada pasangan yang mempunyai gaji antara RM1000 ke RM1500. Disebabkan itu, kes seperti wujudnya shiqaq (pergaduhan) sesama pasangan cenderung berlaku dan menjerumus kepada kes perceraian.

Talak Yang Disabitkan Oleh Mahkamah

Jadual 5: Talak Yang Disabitkan Oleh Mahkamah

Tahun	Pasangan	Talak yang Disabitkan
2011	ZR lawan MF ¹	Bain Sughra
	RMN lawan MFR ³	tidak dinyatakan
	AK lawan JJ ⁴	tidak dinyatakan
2012	NS lawan RS ⁵	tidak dinyatakan
	NA lawan MS ⁶	Bain Sughra
	SMI lawan SAH ⁷	talak satu rajie berbaki dua
2013	HMH lawan AR ⁸	tidak dinyatakan
	MANZ lawan SZA ⁹	Bain Sughra
	MNA lawan NMN ¹⁰	tidak dinyatakan
	NHH lawan MAI ¹¹	Bain Sughra
	NSMM lawan MKNMR ¹²	Bain Sughra
	NAAN lawan KAAH ¹³	Bain Sughra

Jadual 5 di atas menunjukkan talak yang disabitkan oleh Mahkamah kepada pasangan yang bercerai secara tebus talak (Khuluk). Setelah dianalisis maklumat di dalam fail tersebut, sebahagian besar talak yang dijatuhkan adalah secara talak Bain Sughra. Manakala, talak-talak yang tidak dinyatakan seperti kes pasangan RMN lawan MFR⁴, AK lawan JJ⁴, NS lawan RS⁵, HMR lawan AR⁸ dan MNA lawan NMN¹⁰ adalah disebabkan kes telah bertukar fail daripada kes khuluk kepada kes fasakh dan Mahkamah menolak tuntutan kes khuluk di atas sebab-sebab tertentu.

Kesimpulan

Khuluk ialah perceraian yang terjadi dengan sebab permintaan daripada isteri dengan bayaran yang dibayarkan kepada suami dengan redha atau persetujuan suami atau dengan keputusan mahkamah. Hasil kajian mendapati terdapat lima faktor berlaku khuluk di Mahkamah iaitu wujudnya shiqaq (pergaduhan), tidak dikurniakan anak, isteri ingkar perintah, suami tidak bertanggungjawab dan tidak mempunyai sebarang perasaan terhadap pasangan. Jumlah tebusan khuluk yang paling tinggi dalam tahun 2011-2013 ialah RM30, 000, manakala yang paling rendah ialah RM5.00. Terdapat dua jenis penyerahan khuluk yang dikenal pasti di dalam kes dari tahun 2011 hingga 2013 iaitu di dalam bentuk wang tunai dan bukan wang tunai. Jumlah bayaran tebusan adalah tidak semestinya sama dengan jumlah mahar semasa akad nikah dilakukan.

Penghargaan

Artikel ini adalah hasil kajian GPU, kod penyelidikan:2014-0052-106-01.

Rujukan

- Abd al-Karim Zaidan. (1997). *Al-Mufasssal fi Ahkam al-Mar'ah wa al-Bayt al-Muslim fi al-Shariah al-Islamiyyah*. Jil. 7. Beirut: Mu'assasah al-Risalah
- Al- Jasas Abi Bakr Ahmad Ibn Ali al-Razi. (t.t). *Ahkam al-Quran*. Jil. 2. Beirut: Dar al-Kitab al-Arabi
- Al-Nawawi, Yahya bin Syarf bin Mirri Abu Zakaria. (t.t). *Tahrir Alfaz al-Tanbih (Lughah al-Fiqh)*, Damsyiq: Dar al-Qalam, Jil.1.
- Al-Sharbiniy al-Khatib Muhammad. (1377H/1958M). *Mughni al-Muhtaj*. Jil.3. Mesir: Matba'ah Mustafa al-Babiy al-Halabiy wa Awladuh
- Al-Siwasi, Muhammad bin Abd al-Wahhab. (t.t). *Syarh Fath al-Qadir*, Beirut: Dar al-Fikr, Jil.4.
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 1400-056-0075-2011
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14008-062-0211-2011
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14002-056-1039-2011
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14002-056-0642-2011
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14001-056-0623-2012
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14004-056-0183-2012
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14005-055-0806-2012
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14005-056-0645-2013
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14002-056-0555-2013
- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14004-056-0687-2013

- Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14002-056-0137-2013
Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14004-056-0071-2013
Fail Mahkamah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, No.kes 14001-056-0917-2013
Hassan Salleh.(1993). *Asas Kekeluargaan Islam*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Ibn Dhuyan, Ibrahim bin Muhammad bin Salim. (t.t). *Manar al-Sabil fi Syarh al-Dalil*, al-Riyadh: Maktabah al-Ma'arif, Jil.2.
- Ibn Muflih, Ibrahim bin Muhammad bin Abdullah al-Hanbali Abu Ishaq. (t.t). *al-Mubdi' fi Syarh al-Muqni'*, Beirut: al-Maktab al-Islami, Jil.7.
- Ibnu Qudamah Abi Muhammad Abd Allah Bin Ahmad Bin Muhammad. (t. t). ¹³⁷
Mughni. Jil.7. Beirut: Dar Ihya al-Turath al-Arabiy
- Ismail Aba Bakri Ali al-Bamiri. (2009). *Ahkam al-Ussrah: Al-Zauwaj wa al-Talak baina al-Hanafiah wa al-Syafii*. 'Aman: Dar al-Hamid
- Jamal Abdul Wahab Abdul Ghafar. (2003). *Al-Khuluk fi Syariah al-Islam Dirasah Fiqhiyyah Muqoronah*. Iskandariah: Dar al-Jamiah al-Jadidah.
- Kamal al-Din Muhammad Bin Abd al-Wahid. (t.t). *Sharh Fath al-Qadir*. Jil.4. Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiyyah
- Muhammad Bin Ahmad Bin Muhammad Bin Ahmad Bin Rushd. (1414H/1993M). *Bidayah al-Mujtahid wa Nihayah al-Muqtasid*. Jil.2. Mesir: Sharikah Maktabah wa Matba'ah Mustafa al-Babiy al-Halabiy wa Awladuh
- Muhammad Uqlah. (1997). *Nizam al-Ussrah fi al-Islam*. Jordan: Maktabah al-Risalah al-Hadith
- Mustafa al-Zahabi. (2000). *Al-Khuluk wa Ahkamuhu fi al-Syariah al-Islamiyyah*. Qaherah: Dar al-Hadis